Ceny zemiakov sú v porovnaní s vlaňajškom už teraz sotva polovičné

Ing. Stanislav NEMEC, tlačový hovorca Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory

Slovensko i Európa žijú momentálne v očakávaní lepších úrod zemiakov ako vlani. Samozrejme, škrt cez rozpočet môže ešte pestovateľom urobiť počasie, ktoré by mohlo optimistické prognózy zredukovať. Podľa odhadu Štatistického úradu (ŠÚ) SR k 15. augustu sa ostatné zemiaky u nás pestujú na výmere 8 300 hektárov (ha), čo je 300 ha viac ako vlani. Priemerná hektárová úroda by mala dosiahnuť 19,74 t/ha, teda o 1,59 t/ha viac ako v roku 2013. Najmä v tradičných pestovateľských oblastiach Liptova, Oravy a Spiša komplikovalo začiatok zberu vlhké počasie, čo pocítili aj členovia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Pestovatelia na západnom Slovensku začali zbierať úrodu už skôr.

„Naša krajina je v produkcii konzumných zemiakov sebestačná na 70-75 %“, povedal predseda Zemiakarského zväzu Slovenska Viliam Bezák. „V tomto roku je však - na rozdiel od vlaňajška - špecifická situácia, ktorá zapríčinila viac ako 50-percentný pokles nákupných cien zemiakov od poľnohospodárov. Zatiaľ čo pred rokom predávali zemiaky zhruba po 23-24 centov za kilogram, teraz im obchodní partneri ponúkajú najviac 10-12 centov, čo je už na hranici rentability a ak by ceny ďalej klesali, poľnohospodári by sa ocitli v strate. Výkyvy na trhu sú teda značné“.

K cenovému pádu prispela nielen očakávaná vyššia úroda, ale aj ruské embargo, v dôsledku čoho najmä veľkí producenti v EÚ, akými sú Nemecko, Francúzsko, Holandsko alebo Belgicko, sa budú snažiť umiestniť svoju produkciu na trhu ostatných členských krajín. Reálne sa teda môže stať, že minimálne do Vianoc bude európsky trh so zemiakmi pod vplyvom prevahy ponuky nad dopytom, čo spôsobí nižšiu mieru ich speňažovania. Všetko bude závisieť od toho, či sa pre európske zemiaky nájdu nové odbytiská, ako ovplyvní počasie ich skutočnú produkciu a aká bude jej trhová realizácia. Pred tromi rokmi bola tiež obdobná situácia, ale príroda spolu s trhovými opatreniami sa „postarali“ o jej vyriešenie.

"Otázkou zostáva, ako na vzniknutú situáciu zareagujú veľkí spracovatelia, ktorí by mohli teoreticky nakúpiť väčšie množstvo lacnej suroviny a finálnu produkciu potom postupne exportovať do tretích krajín“, uviedol V. Bezák. „Keďže ich vývozné aktivity neboli príliš orientované na Rusko, embargo tohto štátu na dovoz niektorých potravín z EÚ sa ich veľmi nedotkne. Zvýšený dopyt z ich strany by mohol aspoň čiastočne stabilizovať európsky trh so zemiakmi, ale až budúcnosť ukáže, či to tak naozaj bude. Výrobky zo zemiakov sú však medzi spotrebiteľmi obľúbené“.

Predchádzajúce daždivé počasie síce niektorým pestovateľom skomplikovalo život a niekde zvýšilo riziko výskytu hniloby, ale pri očakávaných vyšších úrodách to zatiaľ na trh výraznejšie nevplýva. V obchodnej sieti sa ako huby po daždi začínajú objavovať rôzne akciové predaje zemiakov a ak bude trh naozaj presýtený, zrejme ich reťazce budú aj naďalej častejšie využívať. V minulosti býval tradičný dovoz aj z teritórií mimo EÚ, momentálne by ho mohla stimulovať zrejme iba jeho ekonomická výhodnosť. Aktuálne cenové ponuky však domácich pestovateľov príliš netešia a doterajšie trhové signály nevzbudzujú veľa optimizmu do najbližšej budúcnosti. Vládna koncepcia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2013-2020 počíta so zvýšením pestovania zemiakov, „a to kombináciou optimálneho zvýšenia kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov“ ich výroby.

Bratislava, 9. septembra 2014